GLORIA

MIHAIL GRĂMESCU

1. Iată-mă de câteva zile stăpân de noapte peste cioburile şi relicvele altor veacuri. „Pe sub pământuri domn”, ca să zic aşa. Servitor servil, stăpân peste noaptea trufaşelor destine ale municipiului. Suveran nocturn peste ce-a mai rămas din domnii de altcândva, din a căror glorie n-au mai supravieţuit peste veac decât cioburi de vas şi ciotul de spadă mâncat de rugină, scripta îngălbenită şi chivăra numai bună să-şi cate liliacul cuib într-însa.

2. Dimineaţa, când ies din schimb chior de oboseală, mă plimb prin parcul de vizavi. Trandafiri cu căpăţâni ciufulite şi creţe răspândesc sub soarele de iulie parfum diafan, trezindu-mi în simţurile adormite o infinită nostalgie.

Pe lacul invadat de fulg de plop, lebede negre îşi resfiră penajul.

Sunt din ce în ce mai singur şi mai trist. Nu găsesc alinare în nimeni şi nimic din ceea ce mă înconjoară. Mă îndrept spre casă, pustie de când m-a părăsit soţia. Merg pe jos, fără far, prin talazurile mării de oameni ai urbei. În drum spre mahalaua în care şed, trebuie să străbat tot Centrul, aglomerat la ora asta.

Dar nimeni nu mă ia în seamă. Un bărbat dârz dă peste mine şi merge mai departe imperturbabil, de parcă nici n-aş fi.

Joc un rol fantomatic printre semenii mei, neputându-mi depăşi în nici un fel condiţia precarei mele subzistenţe.

Unde eşti, tinereţe de ambiţii deşarte? Unde v-aţi vărsat, fluvii fecunde ale trecătoarelor trufii efemere?

Mama, săraca, răposata, aştepta din partea mea să ajung un „intelectual”, o „personalitate”. Zâmbea,

încurajându-mă atunci când mă surprindea studiind tomuri grele, de ştiinţă şi filozofie… N-am rămas cu nimic din ele. Aşa cum n-am rămas cu nimic de la familie, decât cu casa dărăpănată, din mahalaua de la marginea orăşelului. Mobila e sumară şi jalnică, fiindcă piesele mai scumpe le-a vândut tata, în ultimii ani, înainte de a muri. N-am ce să-i reproşez, erau moştenirea lui de familie. Şi apoi, fiindcă nu lucrase toată viaţa decât mărunţişuri, ca liber profesionist, nu avea pensie, şi doar nu era să moară de foame ca să-mi lase mie gioarsele alea – de altfel, nişte vechituri…

La despărţire, nevastă-mea a luat cu ea mobila nouă, pe care o cumpăraserăm împreună, în rate. N-am protestat. Las-o să se bucure! Eu nu mă simt legat de lucruri. Şi, de când a plecat ea, nici de oameni.

Eşuez fără scăpare pe ţărmul sterp al unei bărbăţii fără liman de speranţă. Am trădat toate promisiunile şi toate promisiunile m-au trădat. Ca o nelămurită epavă, rătăcesc în derivă peste pustietatea pacifică a dezolării vârstei de mijloc.

Încotro?

Tinerii pescăruşi sunt ademeniţi în larg de miraje înălţătoare. Eu zac cu aripile frânte, după un drum obositor din care am eşuat atât de aproape de port!

Mă întreb uneori dacă înălţimea nu există decât pentru ca prăbuşirea să fie mai din înalt.

Sau ochii aceluia ce a sfidat trebuie să poarte apoi, de-a pururi, blestemul mocirlei din care nu-i aripă se te mai înalţe?

Indiferenţi la zbaterea mea zadarnică, antemergătorii mei, răposaţi de viţă, aventurieri pe la curţile de altădată, mă lasă să-mi cocoşez spinarea înaintea uşilor, într-un destin mizer.

3. De doi ani încoace, de când m-am căsătorit, am încercat diferite meserii, care mai de care mai de producţie.

Am o constituţie şubredă. Muncile aspre mă dărâmau. Nevastă-mea îşi bătea joc de mine şi mă beştelea că nu o

scot şi pe ea nicăieri în lume. Fiindcă, într-adevăr, după opt ore de cârcă, nu-mi mai ardea de nimic. Voiam să mă odihnesc.

Nevastă-mea era o tipă ambiţioasă. Ea avea facultate. Era economistă. A încercat să mă convingă şi pe mine să dau la vreo facultate. Dar n-am reuşit să intru, aşa că am renunţat. Asta a fost prima ei deziluzie în ceea ce mă priveşte.

A doua deziluzie a fost serviciul meu aici, la muzeu. „Cum te complaci pe un post ca ăsta, fără perspective?”

Singurul lucru pe care i-l reproşez este că la procesul de divorţ a minţit că aş fi bătut-o, că beau, că lipseam de acasă. Ai ei au dat şi ei mărturie că-i aşa.

N-am zis nimic – am lăsat-o pe-a lor. Dar mi-a făcut silă purtarea asta. După proces m-au invitat „la o bere”, dar am refuzat.

4. Postul ăsta, de paznic de noapte la muzeul municipal de istorie, l-am obţinut din mila unui grangur la care m-am dus în audienţă.

Când am intrat în biroul cu uşă capitonată cu velur, am rămas surprins de faptul că belferul era cam de-o vârstă cu mine.

I-am explicat ce şi cum, i-am arătat actele medicale.

— De ce stai cocoşat? m-a întrebat.

I-am povestit de ultimul serviciu unde lucrasem şi de pragul scund pe sub care trebuia să trec de douăzeci de ori pe zi. Doar nu era să-i dezvălui că mă copleşise importanţa funcţiei lui!

Înghiţisem atâtea, încât ajunsesem să mă port ca un trepăduş. Făceam pe prostul şi pe lingăul, tremurând de frică să nu fiu gonit ca o cotarlă. Până şi glasul mi se schimonosise – era subţire şi milog – un glas străin, lipsit de mândrie şi de caracter.

5. Aici, la muzeu, seară de seară îmi fac de lucru, citind textele de sub exponate şi colindând sălile Deşertăciunii Măreţiei Apuse. Din când în când, mai trag câte-un gât în

cinstea răposaţilor. Nu mă tem de fantome. N-am de ce. Aici mă simt în mediul meu.

După încheierea rondului, sfârşesc prin a mă culca, tolănit în tronul căptuşit cu pluş roşu. Ca orice paznic de noapte care se respectă, îmi dorm mai bine de trei sferturi din program.

Ceea ce nu mă împiedică să mă simt din ce în ce mai ostenit.

6. Un aer de irealitate mi-a cuprins existenţa.

7. Noapte de noapte, adorm cu ochii pe steagul sfâşiat de secole şi bătălii ale neamului. Dar visez cele mai lipsite de glorii vise cu putinţă.

M-am dezbărat de umilinţă. Singur, trec impunător printre umbrele seniorilor de altădată. Vocea, eliberată, umple spaţiul sălilor pustii, vibrând de rezonanţe baritonale.

Mă complac adesea în monologuri scăpărând de diamantele vorbelor de duh, usturătoare, la adresa regilor care n-au ştiut, ca mine, din ce mucava le e înălţată gloria nepieritoare, peste care timpul îşi scutură colbul nemilos al trecerii.

Hei, voi, încrezătorilor întru măreţia apuselor vremi! Oare nu vedeţi cenuşa pândind înapoia colonadelor cu capiteluri? Următorul potop va fi cu praf-de-tobă!

8. Sunt menestrelul unui împărat orb şi mut.

Mă înalţ până la umărul de granit al celui-ce-sfidează şi-i vărs pe nas ultimele picături din clondirul meu puturos, cu ochi albaştri.

Hei, domni ai metropolei peste care, noapte de noapte, Eu domnesc! Ce-aţi reuşit cu zbaterea voastră deşartă pe lume? La ce v-a slujit agitaţia vieţilor voastre, vane?

Uitaţi-vă la mine! strig, către butaforia culiselor marelui naufragiu.

Uitaţi-vă la mine: ăsta sunt! Voi unde sunteţi?

9. Căldurile caniculare au început să alterneze cu ploi.

Pe bulevard, în centru, înaintea cinematografului *Central*, dau nas în nas cu nevastă-mea, la braţul unui tip cu loden de scai şi blugi „originali”.

Ajung la serviciu, cu zece minute întârziere, şi trebuie să suport, aşa, ud, beşteleala portarului din schimbul doi, care, din pricina mea, riscă să piardă ultima cursă.

În sfârşit, singur, îmi scot cămaşa. O pun la uscat în cuier şi mă cuibăresc, tremurând de răcoarea nopţii, în jilţul pluşat din Sala Domnească. Mă zăresc în oglinda mare de pe peretele din stânga şi mă asemăn în minte bufonului care-şi ia, în numele sfintei sale boli, libertăţi pe care muritorul de rând le-ar plăti cu capul. Doar eu şi domnii ce ne mai permitem să dormim în scaunul de judecată.

Sub strălucirea învolburată a scăpărărilor furtunii, mă fură somnul sub fereastra palatului Timpului ce trece.

10. Mă deşteaptă zgomotul ca de copită bătând pe pista de sub geam.

De câteva nopţi mă urmăreşte zgomotul ăsta. În prima zi am ieşit să văd ce-i, m-am agitat, dar nu era nimic. O părelniţă.

Printre pleoapele lipicioase de somn zăresc un ochi uriaş, întreţesut de vene întunecate, holbându-se printre zdrenţele steagului tocat de victorii. De dincolo de zid, un muget teribil umflă resturile de stindard, făcându-le să fâlfâie, de se-ncrâncenează pielea pe mine.

Cotrobăi cu mâna, sub vitrina de haine de sergent din primul război, după sticla cu doi ochi albaştri şi azvârl cu ea către nălucă.

Mi-e somn. Ochii mi se închid.

Zidul se spulberă sub o lovitură năpraznică şi în încăpere pătrunde un aer tare, îngheţat, răvăşind hârtiile plastografe din vitrină.

Şi când deschid iar pleoapele grele, animalul uriaş, cu spinare cocoşată şi barbă învălătucite până-n pământ, trage după sine trena imensă de păienjenişuri cu miros

putred. Copitele grele strivesc plăcuţele parchetului şi coarnele-i zgârie tavanul.

O halebardă se desprinde din legătură şi zdrăngăne pe jos.

Întrezăresc prin borta din zid, în spatele colosului, deschiderea unei păduri bătrâne.

Între coarne, zimbrul poartă o pecete de foc, pâlpâind în întunericul din jur ca un far. Din botul fiarei, atârnă bale rumegate însângerat.

Deasupra pădurii, cerul se aprinde vânăt de trăznet, descoperind, în scânteierea orbitoare, culmile apropiate ale munţilor înzăpeziţi. Un sunet de corn înfioară pădurea şi, de undeva, de departe, răspunde alt sunet de corn, stins, aproape de ecoul tunetelor furtunii, chemând.

Ştiu că dacă aş avea curajul să mă mişc, să intru în spaţiul acela minunat, aş pătrunde în Istorie. Am doar un pas de făcut: să mă ridic din jilţ şi să intru în lumea de Altcândva.

Cornul de vânătoare domnesc, cheamă, sfâşietor, de departe.

Dar eu nu resimt decât o teamă cumplită, şi-mi strâng faţa în mâinile tremurând.

Aş vrea să dorm. Aş vrea să închid ochii şi să-mi dorm aici, în aerul călduţ al muzeului, întreaga viaţă, ca un exponat. Să treacă lumea şi să mă privească dăinuind aici, în colb de timp, cu o etichetă mică de plexiglas dedesubt, indicând exponatul.

În spaţiul întunecat al zidului spart, un călăreţ înzăuat îşi iţeşte chipul, fugar. Un câine imens, cu botul roşu, hămăie. Zimbrul muge de plesnesc ferestrele şi, suflând greu, se răsuceşte pe loc în spaţiul strâmt al sălii, răsturnând vitrinele de sticlă şi dărâmând tronul şi panopliile de pe pereţi. Doar flamura îi fâlfâie o clipă, între coarne, când iese tropăindu-şi copitele de se cutremură pământul.

Şi abia mult mai târziu îndrăznesc şi eu să mă desprind din ungherul în care m-am ascuns, zbughind-o spre telefonul de la intrare. Alerg dintr-o sală într-alta, pătrund

pe parchetul proaspăt ceruit, izbindu-mă, ca orb, de mobile.

11. În lumina zorilor, pe autostrada cu patru piste, trece din când în când câte o maşină în mare viteză. În parcul de vizavi, trandafirii îşi scutură nostalgic roiurile de petale suferinde.

Cei doi clatină din cap, discutând despre răspundere şi penalizări.

Mă aplec pe vine lângă codicele domnesc, în facsimil, povestind despre vânătoarea lui Dragoş şi despre miracolul furtunii în care fiara rănită de moarte s-a rătăcit în stuhăriş, dispărând, cu căţeaua regelui odată, într-un bulgăre de foc din cer cum nu s-a mai văzut, chiar înaintea domnului. Şi cum, în miezul de foc, viitorul întemeietor a întrezărit într-o clipă Steagul ţării şi tronul, pe care stătea un gnom în pielea goală, chircit.

12. Cortina de frunze roşii, însângerate, bântuie oraşul. Am pornit-o iar, cu spatele încovoiat, din uşă-n uşă.

Ieri, am găsit pe aleea dinaintea parcului o urmă uriaşă de copită.

Şi în retinele minţii mi-a scăpărat încă o dată imaginea zimbrului, prea mare să-ncapă între pereţii unui muzeu municipal de istorie.